

ΑΝΤΙΛΟΠΕΣ

(ΕΝΑ ΚΥΝΗΓΙ)

Ἡ ἀγριόγιδα τοῦ Βαρδουσιοῦ δὲν τὰ εἶχανε κυνηγήσει κάνα δυὸ χρονιῆς τώρα καί, καθὼς μᾶς ἔλεγαν οἱ τσοπάνηδες, πλήθυναν, γιόμισαν οἱ κορφές ἀπὸ δαῦτα. Οἱ κυνηγοὶ ἀποφάσισαν νὰ κάμουν φέτος τὴ μεγάλη ἐκστρατεία.

Ἐγὼ δὲν εἶμαι κυνηγός, οὔτε παραμπάτης κἂν. Ὅμως οἱ κυνηγετικὲς ἱστορίαι, ποὺ μολογοῦσε ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος, μοῦ βάλανε τέτοιο μεράκι, ποὺ κατάντησα νὰ μὴ συλλογίζομαι τίποτα ἄλλο ἀπὸ τουφέκια, ἀγριόγιδα, σκαρφαλώματα σὲ βράχους. Δὲν κρύβω τὸ πὼς εἶχα μεγάλη ἐπιθυμία νὰ κρεμάσω κι ἐγὼ στὴν κάμαρά μου ἕνα κεφάλι ἀγριόγιδου μὲ ἀγκιστρωτὰ κέρατα, παρμένο σύμφωνα μὲ τὸν κυνηγετικὸ νόμο. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ μὲ τραβοῦσε πιὸ πολὺ σ' αὐτὸ τὸ κυνήγι ἦτανε ὁ πόθος μου νὰ πάω κοντὰ σ' αὐτὲς τίς ψηλὲς κορφές ποὺ ὀλόγυμνες ξεπετιοῦνται πάνου ἀπὸ δασωμένα βουνά, ἀπὸ λαγκαδιὲς καὶ χονναβιὲς, καὶ βρίσκονται κεῖ ἀτάραχες, εἴτε χαμογελαστὸς εἶναι ὁ οὐρανός, εἴτε μαῦρος ἀπὸ τὰ σύγνεφα καὶ φλογισμένος ἀπὸ τ' ἀστραποβολήματα.

Τὰ μεσάνυχτα τῆς 26 Ἰουλίου μᾶς ξύπνησε ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας. Μαζωχτήκαμε ὅλοι στὴν κάτω ἀκρὴ τοῦ χωριοῦ καὶ πήραμε τὸν κατήφορο πρὸς τὸ ποτάμι. Ἡμαστε ὡς δεκαπέντε νομάτοι. Στὴν ἀντικρυνὴ πλαγιά ἔξικοψαν τρεῖς καὶ τράβηξαν πρὸς τὰ δεξιὰ γιὰ νὰ πᾶνε στὸ Λάκκο. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ παίρνανε ἄλλους τρεῖς τσοπάνηδες καὶ θὰ βγαί-

νανε στίς κορφές τοῦ Ψηλοῦ γιά νά ρίξουν τ' ἀγριόγίδα τὸν κατήφορο, πρὸς τὰ καρτέρια, μὲ τουφεκοβολήματα καὶ χουγιάσματα. Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι κόψαμε ζερβιά.

Ἦτανε τρεῖς ἡ ὥρα μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὅταν φτάσαμε σὲ μιὰ ἰσοτοπιά, πάνου σὲ κάποιο βουναλάκι πού τὸ λένε «Σταυρό». Ξαπλωθήκαμε γιά νά ξεποστάσουμε. Θὰ μέναμε κεῖ καμιά ὥρα, ὡς πού ν' ἀρχίσουν νά σβύνουν τ' ἀστέρια. Τώρα λαμπύριζαν δυνατὰ κι ἔριχναν τόσο φῶς πού ξεχωρίζαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καθαρά. Ἀποπάνου μας, πρὸς τὸ ἀνατολικὸ μέρος, κρέμονταν οἱ θεώρατοι μαῦροι βράχοι τοῦ Ψηλοῦ. Ὡστόσο οἱ σύντροφοί μας θὰ εἶχανε διαβεῖ πιά ἀπὸ τὸ Λάκκο καὶ μαζὶ μὲ τοὺς τσοπάνηδες θὰ σκαρφάλωναν αὐτὴ τὴ στιγμή πρὸς τὴ Διασέλα.

Γιὰ λίγο κουβεντιάζαμε.

Στὴν ἀρχὴ ἤμαστε ἰδρωμένοι καὶ ζεστοὶ ἀπὸ τὸ δρόμο, ἀλλὰ ὕστερα παγώσανε τὰ κορμιά μας καὶ κάποιος ἔβαλε φωτιά σὲ δυὸ κέδρους μεγάλους καὶ τουφωτούς. Πετᾶχτηκαν φλόγινες γλῶσσες ψηλὰ κι ἔλαμψε ὁ τόπος ὀλόγυρα καὶ ρχόντανε ἡ ζεστασιά σὰ μούτρα μας σὰ μεσημεριάτικο κάμα. Ἀπὸ τὴν αὐπνία, ἀπὸ τὴν κούραση κι ἀπὸ τὴ γλύκα τῆς φωτιάς μᾶς ἔπιασε σὰν ὕπνος, σὰ νάρκη. Ἀλλὰ ἡ κουβέντα πού στήσανε δυὸ τρεῖς δὲ μᾶς ἄφηνε νά ἡσυχάσουμε. Λέγανε γιά κάποιο μπαστούνι, πού τὴ λαβὴ του θὰ τὴν ἔφκιαναν ἀπὸ κέρατο ἀγριόγιδου, καὶ στὸ τέλος ἡ κουβέντα ἔγινε καυγᾶς.

Ὅταν τ' ἀστέρια λιγότεψαν καὶ πρὸς τίς κορφές τῶν Βαρδουσιῶν ξάνοιγε τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ σηκωθήκαμε. Φορτωθήκαμε πάλι τὰ σακκίδια μας καὶ τὰ τουφέκια μας καὶ πήραμε τὸ ἀνώπλαγο. Τὰ ἔλατα ἦτανε ἀραιά, ἕνα δῶ, ἕνα κεῖ, καὶ μοιάζανε μὲ ὄρειβάτες πού ἀπόμειναν κουρασμένοι.

Στὴν Κουτσικόλακκα δυὸ κυνηγοὶ μᾶς ἄφησαν τραβώντας ψηλότερα, γιά νά πάρουν κάτι στενὰ ζωνάρια πού θὰ τοὺς ἔβγαζαν στὴ μεγάλη πλαγιά τοῦ Ζάστανου. Ἐκεῖ θὰ τόπιαναν καρτέρι αὐτοί. Μείναμε λίγοι ἀλλὰ πιὸ πέρα μεγάλωσε

τὸ μπουλούκι μας. Βρήκαμε τέσσερες τσοπάνους πὸ μᾶς καρτερούσανε, μόλις φτασμένοι ἀπὸ τὸ Λάκκο.

— Οἱ ἄλλοι πᾶνε; ρωτήσαμε.

— Οἱ ἄλλοι θὰ κοντεύουν τώρα ἀπάνου, μᾶς ἀποκρίθηκαν.

— Σήμερα θὰ γίνεи πανηγύρι, εἶπε ὁ Μανέκος, ἕνας μεσόκοπος τσοπάνος πὸ ἡ κορμωστασιά του ἔμοιαζε μὲ τὰ

Τὸ Ψηλὸ

ὀλοῖσια μοναχικὰ ἔλατα τῆς πλαγιᾶς καὶ τὸ κεφάλι του ἦτανε σὰν ἕνας κέδρος τουφωτός.

— Λὲς νὰ μᾶς κατεβάσουν πολλά; ρώτησαν δυὸ τρεῖς μαζί.

— Τὸ λιγώτερο ἐννιά. Αὐτὰ μιὰ φορὰ τὰ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου πῆς βράδου στὸ Κάτου Ψηλὸ πὸν βόσκανε. Ἐκεῖ γύρα θὰ βρίσκονται καὶ σήμερα.

Κανένας μας δὲ φαντάζονταν πὸς μπορεῖ νὰ πέσουν τόσα ἀγριόγιδα στὰ καρτέρια μας. Ἄλλο θὰ ξέφευγε ἀπὸ δῶ, ἄλλο θὰ λούφαζε σὲ καμιὰ ἀποκλείστρα καὶ μπορεῖ νὰ ξέπεφταν ἴσαμε κάτου, στὴν Κουφόλακκα, ὡς τέσσερα πέντε.

Καὶ πολλὰ θὰ ἦτανε τόσα. Ἄλλὰ ὁ λόγος τοῦ Μανέκου, πού τὸν ξέραμε πὼς εἶναι θετικὸς ἄνθρωπος, μᾶς γιόμισε τὶς καρδιᾶς ἐλπίδα.

— Τὸν ξέρω τὸν Τσικνιά, εἶπε ὁ Μανέκος. Αὐτὸς θὰ τὰ σαρώσει ὅλα, ἀπὸ τὰ βράγια, καὶ θὰ τὰ κατεβάσει κάτω. Ἄν δὲ στέλνατε τὸν Τσικνιά θὰ πήγαινα μονάχος μου στὴν παγάνα. Ἄφοῦ ἦτανε αὐτός, κίνησα κι ἤρθα ἐδῶ ἐγώ, γιὰ νὰ ρίξω καμιὰ τουφεκιά, νὰ ἰδῶ ἂν εἶναι ἄτρεμο τὸ χέρι μου.

Ὅταν ἔφεξε καλούτσικα ἤμαστε πιά στὸ ρίζωμα τῶν βράχων. Καθὼς σήκωσα τὸ κεφάλι μου καὶ κοίταξα πάνου, μὲ ἔπιασε κάτι σὰ φόβος μπροστὰ σὲ κεῖνες τὶς μονολιθιᾶς πού τραβούσανε ὀλόρθες πρὸς τὸ μολυβογάλανον οὐρανό. Βαθειᾶς καὶ ρηχότερες αὐλακιᾶς ἔσκιζαν τὸ βράχο, ἀπὸ πάνου ἴσαμε κάτω, πρασινισμένες ἀπὸ τὰ νερὰ πού κρεμᾶνε ὅταν βρέχει κι ὅταν λυώνουν τὰ χιόνια.

Τὰ πόδια μας ἔβγαλαν φτερὰ καθὼς μᾶς χτύπησε στὰ μοῦτρα ἕνας Μαῖστρος. Θὰ ρχόντανε ἀπὸ πάνου ἀπὸ τὶς κορφῆς τῶν Θεσσαλικῶν βουνῶν, κατέβηκε στὴν Οἶτη, πέρασε τὴν Ὁξιὰ, διάβηκε τὸ κοντινὸ μας Γιδοβούνι. Τὰ μουσκλησμένα κλαδιὰ κάτι γέρικων ἔλατιῶν, πού ἦτανε κάτω μας πρὸς τὴν πλαγιά, ἔσκυψαν σὲ ἀναγκαστικὸ χαιρετισμὸ κι ἀνασηκώθηκαν πάλι. Οἱ τοῦφες, τὰ χορτάρια, στίς σκιμῆς τοῦ βράχου ἀνατρίχιασαν.

Περπατούσαμε ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο ρίζα-ρίζα στίς πλακολιθιᾶς, σὲ μιὰ γιδόστρατα, καὶ μοιάζαμε μὲ ληστοσυμμορία. Ὑστερα κατεβήκαμε ἕνα κρέμασμα καὶ διαβήκαμε μιὰ λαγκαδιὰ πού στὸ βάθος της ἔτρεχε ὡς τρεῖς καταπότες νερό. Βγαίνοντας στὸ φρούδι τοῦ ἀντικρυνοῦ ὄχτου ἀντικρύσαμε ἕναν ἀφρισμένο καταροράχη πού γκρεμίζονταν ἀπὸ ψηλά, μὰ δὲ σταθήκαμε νὰ τὸν καλοῖδοῦμε καὶ νὰ καλακούσουμε τὸ δροσερὸ του τραγούδι, γιὰτὶ ἡ ὥρα περνοῦσε, καὶ δὲν εἴχαμε ἄλλη συλλογὴ ἀπὸ τ' ἀγριόγυδα.

Σωροὶ λιθαριῶν, ἐδῶ κεῖ ἕνας βράχος πού ξέκοψε κάποτε ἀπὸ τὴ μονολιθιά καὶ κατακύλισε ὡς κάτω, ἕνας παραγερασμένος ἔλατος, θεόψηλος, γιομάτος μούσκληια σὰ σταχτιά

μαλλιά, ένας μελόκεδρος ρωμαλέος. Ἡ παρουσία μας δὲ στάθηκε ἱκανὴ νὰ δώσει τόνο δικῆς μας ζωῆς σ' αὐτὴ τὴ μεγαλόπρεπη ἐρημιά. Τὸ πέρασμά μας, οἱ φωνές μας, ἦτανε ὀλότελα ἀσήμαντες λεπτομέρειες.

Ἀνεβήκαμε μιὰ μικρὴ πλαγιά ὅπου πίσω ἀπὸ τὸν καθένα μας κυλοῦσε καταρράχτης λιθαρῶν τοῦ χαλιᾶ. Ἦταν ἡ τελευταία στιγμή τῆς κούρασης μας. Βγήκαμε στὸ πλάτωμα τῆς Κουφόλακκας. Τώρα μπορούσαν νὰ κατέβουν τ' ἀγριόγινδα.

*
* *

Ἦτανε ἀκόμη πολὺ πρωΐ, ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βαρέσει σὲ κανένα ἀπὸ τ' ἀντικρονὰ βουνά, οὔτε στὰ ψηλότερα. Ὑπολογίσαμε πὼς θὰ εἶχανε φτάσει πιά κι οἱ παγάνες μας στὶς κορφές καὶ χωρὶς νὰ χάσουμε καιρὸ πιάσαμε τὰ καρτέρια, ἀπὸ δυὸ κυνηγοὶ στὸ καθένα. Ὡστόσο δὲν ἀκούγονταν τίποτα ἀπὸ πάνω. Μονάχα πότε-πότε κυλοῦσε καμιὰ πέτρα στοὺς γκρεμοὺς κι ὁ κρότος τῆς ἔσβυνε ἀμέσως στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸ τῆς σιγῆς.

Τὸ πλάτωμα τῆς Κουφόλακκας ἔχει ἕκταση ὡς δέκα στρέμματα κι εἶναι σπαρμένο λιθάρια καὶ κάμποσες μεγάλες κοτρῶνες. Πρὸς τὰ νοτιονατολικά σηκώνονται τὰ ἀπάτητα βράχια, καὶ μόνο καταμεσίς τους ἔχει ἓνα πέρασμα, ἓνα ριχτὸ πλάγι σκεπασμένο ἀπὸ χαλιὰ πὸν μοιάζει μὲ καταρράχτη. Κάτου στὸ ριζὸ τοῦ πλατώματος, εἶναι σκηματισμένο ἓνα σωστὸ βουναλάκι ἀπὸ τὰ λιθάρια τοῦ χαλιᾶ πὸν λίγο-λίγο ξεσέρνουν καὶ σωριάζονται στὸ ἴσιωμα.

Πάνου ἀπὸ τὰ ἀπάτητα βράχια εἶναι τὸ μεγάλο ζωνάρι τοῦ Ζάστανου, πὸν κίτρονοβολαεὶ ἀπὸ τὴν τούφα. Κι ἀπὸ κεῖ ἀρχίζουν μονολιθιῆς καὶ θεόσηλοι βράχοι, ἀπέραστα φράγματα, πὸν γγίζουν στὸν οὐρανό. Ἄλλὰ μιὰ μονολιθιά ἔχει ἓνα λοξὸ ράγισμα πὸν ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ζερβὶ ἀπάνου μέρος καὶ φτάνει ὡς τὸ δεξιὸ κάτου. Αὐτὸ τὸ ράγισμα τὸ λένε Κόχη. Ἀπὸ κεῖ διαβαίνουν τ' ἀγριόγινδα πρὸς τὰ κάτου καὶ πρὸς τ' ἀπάνου κι ἀποκοτοῦν καὶ οἱ κυνη-

γοὶ νὰ τὸ περάσουν, μονάχα πρὸς τὰ κάτω ὅμως, ξαπλωμένοι μπρούμυτα καὶ ξεσέρνοντας μὲ τὴν κοιλιά. Ἐν ξεφύγει κανένας ἀπὸ κεῖ, ἂν τὸν τρομάξει κάτι καὶ ξεγατζώσει τὰ νύχια τοῦ ἀπὸ τὴς μικροραγάδες τῆς πέτρας, ἀλλιμονό του θὰ φτάσει μιὰ ὥρα γληγορώτερα στὰ Ξεράκια, κάτω στὸ ρίζωμα τῆς Κουφόλακκας.

Μιάς καὶ μποῦνε τ' ἀγριόγίδα στὴν Κόχη δὲ μποροῦνε νὰ γυρίσουν πρὸς τὴς κορφές, γιὰτὶ πίσω τους ἔρχονται οἱ παγάνες. Τὸ ζωνάρι τοῦ Ζάστανου πάλι εἶναι πιασμένο ἀπὸ ἄλλους κυνηγούς. Μένει ἀνοιχτὸ μονάχα τὸ κρεμαστὸ πέραςμα πρὸς τὴν Κουφόλακκα.

Ἐγὼ μὲ τὸ Μανέκο εἶχαμε πιασμένο καρτέρι κοντὰ στὸ ρέμα, στὴν κάτω ἄκρη τοῦ πλατώματος. Ἀπὸ τὸ ρίζωμα τῶν βράχων θ' ἀπέχαμε ὡς τρακόσια μέτρα κι ἔτσι βλέπαμε καλὰ ἀποπάνου ἀπὸ τὸ Ζάστανο τοὺς γκρεμοὺς καὶ τὴν Κόχη. Τὰ ἄλλα καρτέρια ἦτανε ὀλόγυρα στὸ πλάτωμα, κρυμμένα πίσω ἀπὸ μεγάλες κοτρῶνες, καὶ δύο ἦτανε κάτω ἀπὸ τὸν ὄχτο τῆς Κουφόλακκας, τὸ ἓνα πρὸς τὸ μέρος τῆς ρεματιᾶς πολὺ χαμηλὰ καὶ τὸ ἄλλο στὴς Ὀστριοῦλες, στὴν πίσω μεριά.

Ὁ σύντροφος μου ἦταν ἀνήσυχος κι ἀφρουγκραίνονταν κάθε τόσο. Καθόμαστε χάμου κι ἀκουμπισμένοι στὴ χαμηλὴ μὰ φαρδιά κοτρῶνα, πού τὴν εἶχαμε γιὰ κρύφτρα, καπνίζαμε. Ὁ ἥλιος εἶχε βγεῖ πιά καὶ οἱ πελώριες σιγιές τῶν Βαρδουσιῶν ὀλοένα κατέβαιναν ἀπὸ τὴς πλάτες τῶν ἀντικρινῶν βουνῶν πρὸς τὴς ποταμιές. Ἐμᾶς δὲ θὰ μᾶς ἔπαιρνε ὁ ἥλιος παρὰ κατὰ τὸ μεσημέρι.

Ἄξαφνα ἀκούσαμε ἓναν κούφιο κρότο πού ἔμοιαζε μὲ σπάσιμο χλωροῦ κλαδιοῦ. Ἀνατριχίλα πέρασε σ' ὅλο μου τὸ κορμί, πετάχτηκα ὀρθὸς κι ἄγγιξα μὲ τὴν παλάμη τὴς κάνες τοῦ τουφεκιοῦ μου, πού τὸ εἶχα ἀκουμπισμένο στὴν κοτρῶνα. Ὁ Μανέκος δὲν ταράχτηκε ἀπὸ τὴ μεριά του, μόνο σούφρωσε τὰ φρύδια κι ἔβαλε τὴν παλάμη στὸ αὐτί του. Ἀκούστηκε κι ἄλλος, κι ἄλλοι παρόμοιοι κρότοι. Εἶδα πὼς σὲ ὅλα τὰ καρτέρια εἶχανε ἀνασηκωθεῖ καὶ κοίταζαν

κατὰ τὴν Κόχη. Ὁ Βῆλος, ἀπὸ τὸ κοντινότερο μας καρτέρι, κούνησε κάποια στιγμή τὸ χέρι του τυλιχτά.

— Σὰ νὰ μπήκανε πολλά, μοῦ φαίνεται, μουρμούρισε ὁ Μανέκος πὸν κι αὐτὸς εἶχε ἀνακαθίσει καὶ κοίταζε πρὸς τὰ βράχια.

Δὲν τὸ κρύβω πὼς ἐγὼ δὲν εἶδα τίποτα νὰ διαβαίνει στὴν Κόχη, μὴν πὸν ἔχω καλὴ ὄραση.

Ὡστόσο οἱ κούφιοι κρότοι ἔπαψαν κι ἀκούγαμε νὰ κυλᾶνε πέτρες στὴν Ἀποκλείστρα, κάτου ἀπὸ τὸ ράγισμα τῆς μονολιθιάς. Πέταξα ἓνα τσιγάρο πὸν κι εἶχα ἀνάψει καὶ σήκωσα τὸ δίκανο μου κι ἔβαλα ἀβζότι στὰ πυράκονα κι ἀποπάνου τὰ καψούλια. Τὸ τουφέκι μου ἦτανε ἀπὸ τὰ παλιὰ μπροστογεμῆ καὶ σήκωνε τὸ βαρὺ γιόμισμα, πολὺ μπαρούτι καὶ χοντρά σφαιρίδια. Ὁ Μανέκος εἶχε μιὰ ἀραβίδα γκρεῶ.

Σὲ λίγο ἀκούστηκαν ἄλλες τουφεκιές, πιὸ κοντὰ τώρα, στὸ μέρος τῆς Κόχης. Δέκα λεπτὰ ὑστερώτερα βούϊζαν οἱ βράχοι πάνου μας ἀπὸ τὶς τουφεκιές καὶ τὰ χουγιάσματα. Ἐριχναν οἱ παγάνες πὸν εἶχανε φτάσει στὴν Ἀποκλείστρα, ἔριχναν τὰ καρτέρια τοῦ Ζάστανου.

Ἐμεῖς, γονατισμένοι, μὲ τὰ τουφέκια στὸ χέρι, καρτερούσαμε.

— Τὸ νοῦ σου, ἔρχονται! εἶπε μουρμουριστὰ ὁ Μανέκος.

*
* *

Στὸ χαλιά τὸ ριχτὸν εἶχανε μπεῖ τὰ γίδια καὶ ροβολουσανε. Ἦτανε πολλά, ἀπάνου ἀπὸ δέκα. Κατεβαίνοντας ἄφησαν ἄξαφνα τὸ χαλιά καὶ λόξεψαν σ' ἓνα μικρὸ ζωνάρι τοῦ βράχου πὸν δὲν εἶχε ἔξοδο καμιά. Στὴν ἀριστερὴ ἄκρη του, πὸν ἔπεφτε ἓνα τσοκάρι γερμένο πρὸς τὰ ὄξω, σὰν ἔτοιμο νὰ κατρακυλίσει, ἔδωκε ἓνα σάλτο τὸ πρῶτο ἀγριόγιδο καὶ βρέθηκε ἀποκάτου, σ' ἓνα δεύτερο ζωνάρι στενὸ σὰ μιὰ πατημασιὰ ἀνθρώπινη. Πίσω του πήδησαν κι ὄλα τὰ ἄλλα. Εἶχε σταματήση ἢ καρδιά μου βλέποντας ἐκεῖνα τὰ πηδήματα τοῦ θανάτου. Τὸ δεύτερο ζωνάρι θὰ ἦτανε ἴσαμε δέκα

νὰ τὴ σταματήσει. Ἄρπαξε ἀπὸ χάμου τὰ φυσίγγια καὶ γιομίξε ξανά καὶ ξανά. Κουνιόντανε σὰν τρελλός. Κόντευε νὰ φτάσει στὸν ὄχτο τῆς ρεματιᾶς ἢ γίδα, καὶ θὰ ἦτανε καμιὰ πενηνταριά μέτρα μακρῶά μου, ὅταν τῆς ἔριξα τὴ μιὰ κἀνη χωρὶς ἀποτέλεσμα.

—Ρίξε καὶ τὴν ἄλλη! μούγκρισε ὁ Μανέκος πού δὲν εἶχε προλάβει νὰ γιομίσει.

Τράβηξα καὶ τὴ δεύτερη κἀνη, χωρὶς νὰ καλοσημαδεύω, τὴν ὥρα πού ἡ γίδα ἔπαιρνε τὸν κατήφορο πρὸς τὴ ρεματιά. Τὴ χάσαμε ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ γυρίσαμε πρὸς τὸ πλάτωμα ὅπου χαλοῦσε ὁ κόσμος. Μιὰ δυὸ σφαιρες σφυρίξανε πίσω μας καὶ χτυπήσανε σὲ κάτι σωριασμένες κοτρῶνες. Πέσαμε χάμου.

—Θὰ μᾶς σκοτώσουν οἱ στραβοί! εἶπε ὁ Μανέκος.

—Ἀπάνου μας ρίχνετε μωρέ! φώναξα.

Μὰ ποιὸς ν' ἀκούσει μέσα στὸ σάλαγο τῆς μάχης! Ὡστόσο δὲν ἦρθε ἄλλη σφαῖρα καὶ ξεβγάλαμε τὰ κεφάλια μας, νὰ ἰδοῦμε τί γίνεται. Ὑστερα σηκωθήκαμε ὀρθοί.

*
* *

Ποτὲ δὲ θὰ σβύσει ἀπὸ τὴ θύμηση μου ἡ τελευταία σκηνὴ τοῦ κυνηγιοῦ.

Ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή ἔριχναν οἱ κυνηγοὶ στὰ ἀγριόγινδα πού τέλος ξέφυγαν τὸν κατήφορο, τραβώντας κατὰ τὸ παραπόταμο Καρυά. Ἀμέσως ὕστερα γύρισαν πρὸς τὸ πλάτωμα ὅπου εἶχε μείνει τὸ κατσικάκι, κοντὰ στὴ σκοτωμένη μάννα του. Ὁ ξαδερφός μου Ἀγησίλαος βγῆκε μπροστά, κατὰ τὴ μεσιὰ τῆς Κουφόλακκας, κι ἔριχνε ἀδιάκοπα. Τὸ ἴδιο ἔκανε λίγα βήματα ζερβιά του κι ὁ Βῆλος. Κι ἀπὸ τὰ ἄλλα καρτέρια ἔριχναν ὅλοι στὸ μικρὸ ἀγρίμι. Ὅμοβροντίες ἔπεφταν, κι οἱ σφαιρες γύρα του σήκωναν κουρνιαχτό.

Δὲν προσπάθησε νὰ γλυτώσει φεύγοντας. Σὰ νὰ ἦτανε δεμένο μ' ἓνα σκοινί, ἔφερε γύρες στὴ μάννα του. Ἀναπηδοῦσε, τὴ ζύγωνε βελάζοντας, ἔκανε ἓνα μικρὸ σάλτο,

τρομαγμένο από μιὰ σφαῖρα πού ἔξυσε τὸ χῶμα καὶ τὰ λιθάρια μπροστά του, καὶ πάλι ξανάρχιζε τὶς γύρες.

—Μωρὲ δὲ μπορεῖ νὰ τὸ βρεῖ ἓνα βόλι! εἶπα.

—Σὰ νάχει τὸ Τίμιο Ξύλο ἀπάνου του! εἶπε ὁ Μανέκος μέσα στὰ δόντια του.

Δὲ μπορούσε πιά κι αὐτὸς νὰ κρατηθεῖ καὶ προχώρησε γιὰ νὰ πάρει μέρος στὸ σκοπευτικὸν ἀγῶνα. Ἔκαμε πρὸς τὴ μέση τῆς λάκκας ἀλλὰ κι ἀριστερά, γιὰ νὰ μὴν τυχόν τοῦ ἔρθει καμιὰ σφαῖρα ἀπὸ τοὺς κυνηγοὺς τῶν Ξερακιῶν πού ἦτανε ἀντικρὺ μας σκεδόν. Ἐγὼ κάθησα στὸ καρτέρι παρατηρητής. Τὸ δίκανο μου, πού τὸ εἶχα γιομίσει στὸ μεταξύ, δὲ θὰ ἔφερνε ἀποτέλεσμα σὲ τόσο μεγάλη ἀπόσταση.

Στὰ δυὸ τρία λεπτά, πού εἶχανε περάσει, θὰ ἔπесαν πάνου ἀπὸ ἑκατὸ τουφεκιὲς ἀλλὰ τὸ κασίκι ἔμενε ὀρθό, ἀλωνίζοντας γύρω στὴ σκοτωμένη μάννα του. Τῶν κυνηγῶν τὰ χέρια ἔτρεμαν; ἢ τύχη τοῦ μικροῦ ἦτανε ἀκαρδη; Δὲν ἔξέρω.

Μὰ φόβο δὲν εἶχε μέσα του; Δὲν τὸ ἀλάλιαξαν οἱ σφαῖρες γύρω του, τὰ λιθάρια πού πετιόντανε, ὁ κουρνιαχτὸς πού σηκώνονταν; Ὁ τρόμος δὲν τόσπρωχνε σὲ φρενιασμένη τρεχάλα, σὲ προσπάθεια φυγῆς ζερβιά, δεξιά, ἀπάνου, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ καρτέρια ἢ καταπάνου τους;

Ἦχι. Δὲν ξεμάκραινε ἀπὸ τὴ νεκρὴ μάννα του γιὰ τὸ θαρροῦσε πὼς κοντὰ της ἦτανε ἡ ἀσφάλεια. Τὰ βελάσματά του, πού ξεχώριζαν καθαρὰ μέσα ἀπὸ κείνον τὸ χαλασμὸ κόσμου, ἦτανε ἐπικλήσεις γιὰ βοήθεια καὶ μάλωμα γιὰ τὸ δὲν τὸ ἄκουγε καὶ δὲ σηκώνονταν νὰ τὸ προστατέψει...

Οἱ κυνηγοὶ ἔριχναν ἀδιάκοπα. Ὁ Ἀγησίλαος εἶχε προχωρήσει ἀρκετὰ πρὸς τὸ κέντρο καὶ σκεδόν κιντύνευε ἀπὸ τὶς σφαῖρες τοῦ καρτεριοῦ τῶν Ξερακιῶν. Οἱ ἐκεῖ πέρα ἔπαψαν νὰ ρίχνουν.

Τὸ κασίκι ἀνέβηκε στὴ χαμηλὴ κοτρῶνα, πού δίπλα της εἶχε πέσει ἡ μάννα του, καὶ κεῖ πάνου χοροπηδοῦσε στὸν κάθε πυροβολισμό. Ὁ στόχος ἦταν ἐξαίσιος. Ὑστερα ἀπὸ κάμποσα σκιρτήματα, πού ἔμοιαζαν μὲ παιγνίδια ξέγνοιαστα καὶ τρελλά, τὸ μικρὸ ζῶο στάθηκε ἀποκαμωμένο, ἴσως καὶ

πληγωμένο, καὶ σήκωνε πότε τὸ ἓνα πότε τὸ ἄλλο ἀπ' τὰ πόδια του καθὼς θὰ τὰ χτυποῦσαν τὰ σπασίματα τῶν λιθαρῶν. Σὲ λίγες στιγμὲς σωριάστηκε χάμου, κοντὰ στὴ γίδα.

Μαζωχτήκαμε ὅλοι στὴ μέση τοῦ πλατώματος. Ὁ ἀέρας μύριζε μπαρούτι, τ' αὐτιά μου βουίζανε. Κρεμάσαμε τὰ τουφέκια στὸν ὤμο, πήραμε βαθειὲς ἀνάσες, ὅσοι φορούσαμε καπέλα τ' ἀνασηκώσαμε ψηλά, ἀνάψαμε τσιγάρα. Δυὸ - τρεῖς - πέντε ἀρχίσανε κιόλας τὴν κριτικὴ μὲ δυνατὲς φωνές.

Ὁ Μανέκος ἔβγαλε ἓνα βαθὺ μούγκρισμα, ἄρπαξε ἀπὸ τὰ πόδια τὸ καταματωμένο κατσίκι, τὸ ἔριξε στὸ σβέροκο του κι ἔκαμε δύο τρεῖς γυροβολιὲς στὸν τόπο. Ὑστερα στάθηκε μ' ἀνοιχτὰ τὰ πόδια, ξεφύσηξε δυνατὰ κι ἀνακουήθηκε κάνοντας νὰ πηγαίνει ἀπάνου κάτου τὸ κεφάλι τοῦ μικροῦ ζώου.

— Μᾶς παιδεψες, διαολάκι! εἶπε.

*
* *

Ἦρθανε σὲ λίγο ἀπὸ πάνου κι οἱ συντρόφοι μας τῆς Παγάνας καὶ τοῦ Ζάστανου, ὀχτῶ νομάτοι. Καὶ τούτοι βρήκανε, ὅπως κι ἐμεῖς, πὼς τὸ κυνήγι μας δὲν πῆγε καὶ τόσο καλά. Μᾶς πέσανε δώδεκα ἀγριόγινδα καὶ κρατήσαμε μόνχα δύο!

Τὰ φορτώθηκαν δυὸ τσοπάνηδες στὸ σβέροκο τους καὶ κινήσαμε γιὰ κάτου, γιὰ τὸ νερό, ὅπου θὰ μέναμε ὡς τὸ δειλινό. Τὸ πήραμε ἀπόφαση πιά, ὅλοι. Ἡ κριτικὴ δὲν ἔπαψε μὰ δὲν γκρίνιαζε καὶ κανένας γιὰ τὴ φτώχεια τοῦ κυνηγιοῦ.

Τώρα τὸ τοπίο δὲ μοῦ φαίνονταν καθόλου ἐρημικό. Στ' αὐτιά μου βουίζαν οἱ τουφεκιές. Οἱ φωνές τῶν παλικαριῶν ἔδωχναν μακρὰ τὴ σιγή.

Πιὸ κάτου ἀρχισαν καὶ τὰ τραγούδια.

Νὰ πὼς ἔγινε κι ἀνοιξαν οἱ καρδιές μας: Μόλις φτάσαμε στὸ βάθος τῆς ρεματιᾶς, ὁ Τσικνιάς ἔβαλε μιὰ φωνὴ καὶ μὲ τὸ χέρι του μᾶς ἔδειχνε λίγο ψηλότερα. Πίσω ἀπὸ κάτι

πέτρες ξέβγαιναν, τεντωμένα πρὸς τ' ἄπανου, δύο γιδίσια πόδια. Ἦτανε τὸ τρίτο μας θῦμα, ἡ γίδα πὺ εἶχαμε τουφεκίσει ὁ Μανέκος κι ἐγώ. Τὸ ἀνεπάντεχο εὔρημα μᾶς ἔκαμε ὅλους νὰ ἐνθουσιαστοῦμε.

Ἄρχισα νὰ ἐλπίζω πὺς μπορεῖ νὰ κρεμάσω κι ἐγὼ στὴν κάμαρά μου ἓνα κεφάλι ἀγριόγιδου, ἀποχτημένο μὲ τὸ βόλι μου.

Ὁ Μανέκος μὲ λοξοκοίταξε κι ἐγὼ τὸν κοίταξα τὸ ἴδιο.

Τέσσερες πέντε ξεχύθηκαν στὶς πλαγιές, κάτω ἀπὸ τὴν Κουφόλακκα, πηγαίνοντας μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βροῦνε καὶ κάνα ἄλλο ἀγρίμι πεσμένο. Γύρισαν ὅμως μὲ τὰ χέρια ἀδειανὰ σὲ κάμποση ὥρα, ὅταν πὰ ἐμεῖς εἴμαστε στὸν ἴσκιό τῶν μελόκεδρων, κοντὰ σὲ μιὰ βρύση.

Δίπλα μας ἦτανε ἀφημένα χάμου τὰ θηράματα ὅσο νὰ ξαποστάσουν οἱ τσοπάνηδες γιὰ νὰ τὰ γδάρουν. Κάμποσοι τὰ περιεργαζόμαστε. Τὸ κατσιάκι ἦτανε τὸ πιὸ ὁμορφο μὲ τὸ μαλακὸ ἀνοιχτόχρωμο τρίχωμα του. Οἱ γίδες εἶχανε μαλλὶ κοκκινοκαστανὸ σὲ σκοτωμένον τόνο καὶ σὲ μεριῆς μεριῆς πιὸ σκοῦρο. Τὰ κέρατα τους, πολὺ ὀρθὰ κι ὀλοῖσια, κυριώνονταν πρὸς τὴν ἄκρη σὰν τεχνικοὶ γάτζοι. Μονάχα στὰ πόδια μοιάζανε μὲ γίδες, στ' ἄλλα τους χαρακτηριστικὰ διαφέρνανε πολὺ. Ἄλλως τε δὲν εἶναι ἀγρία γίδια, ὅπως τὰ λέει τὸ ὄνομά τους, ἀλλὰ ἀντιλόπες τῶν ψηλῶν βουνῶν, αἰγαῖροι.

Ὅταν, ὕστερα ἀπὸ λίγο, τὶς γδάρανε βρέθηκε στὴ δεύτερη, ἐκείνη τῆς ρεματιᾶς, μονάχα ἓνα σφαιρίδιο δικό μου πὺ τῆς εἶχε τρυπήσει τὸ δεξὶ πλεμόνι.

Τὸ κεφάλι της, γιομάτο ξερὸ χόρτο τοῦ βουνοῦ, τὸ εἶχα γιὰ χρόνια κρεμασμένο στὴν κάμαρά μου. Ὑστερα τὸ χάρισα.